

clàssics al dia

Desitjada
solitud

Publicada el 1903 i traduïda ara al català, Strindberg novel·la a 'Tot sol' les virtuts de l'aïllament

Què passa quan, en el mig del camí de la nostra vida, enlloc de trobar-nos dins d'una selva obscura, com vaticinava Dant, ens trobem amb la necessitat d'una solitud que ens fertilitzi? Doncs que ens convertim en el protagonista d'aquesta novel·la autobiogràfica de Strindberg (Estocolm, 1849-1912), que a la cinquantena va decidir engegar tothom i assaborir la radicalitat de viure passejant tot sol i escrivint poesia. I és que, tal com diu, convertir les vivències en un poema obre una vàlvula de seguretat que substitueix la necessitat de parlar. L'alter ego de Strindberg considera que manté relacions amb gent diversa només pel fet de saludar-los amb un cop de cap quan s'hi creua pel carrer. Amb això ja en té prou per observar-los i arribar al fons de les seves ànimes perquè del que es tracta aquí és de buscar-se a un mateix, ben endins, i trobar allò que és comú als éssers humans.

Mentre escrivia *Tot sol* Strindberg s'estava divorciant de la seva tercera dona, l'actriu Harriet Bosse, trenta anys més jove que ell. Ell ja era el dramaturg reconegut precursor del teatre de l'absurd, un artista polifacètic que també es va dedicar a la fotografia i a la pintura com prova el recull sobre la seva obra que va publicar Nórdica el 2012 amb el títol *Strindberg. Escritor, pintor y fotógrafo*. A *Tot sol* trobem l'home madur que sembla de tornada de tot i que arriba a la conclusió que "no posseir res, no desitjar res et torna intocable davant els embats del destí". Diguéssim que porta una tristesa a sobre de cal ample, un sentiment molt agraït en literatura i que en

aquest cas es tradueix en una reflexió sobre els avantatges de la solitud. Tal com ens explica Carolina Moreno –que en va treballar la traducció per al teatre–, aquí el lector es mou més en espais mentals que físics, encara que ens guiem pel pas de les estacions i caminem per escenaris que al narrador li són familiars: l'Estocolm que el va expulsar i on ara retorna, l'escriptori on modula aquesta confessió, els carrers on cada dia passeja com si volgués comprovar que res no s'ha mogut d'on ell ho havia deixat. Com bé explica en un moment d'aquest monòleg interior, el protagonista passeja per veure les cares de la gent que li desporten els records i el pensament. Les descripcions només són pinzellades per arribar al moll de l'ós, que és tot allò que sentim quan estem, gratament, sols. |

August Strindberg
Tot sol

L'AVENÇ. TRADUCCIÓ DE CAROLINA MORENO TENA. 120 PÀGINES. 12 EUROS

ADA CASTELLS

Assaig Com a observador a la frontera, el portuguès Magalhães ens aporta claus per entendre la complicada convivència dels espanyols al segle XXI

Una comunitat
tensa

JORDI AMAT

Vells lampistes, analistes electorals o funcionaris en l'ombra però amb alta responsabilitat. Tots ells –a títol individual, informal, sense un altre compromís que una certa originalitat en la seva mirada– van densificant una xarxa de reflexió sobre Espanya que Enric Juliana ha anat cosint des del seu minaret madrileny per al lector d'aquest diari. El seu discurs comú, que parteix de disciplines diferents, constitueix un dels vectors més substancials d'un nou regeneracionisme hispànic que assumeix la pluralitat com a realitat evident i que, des d'aquest realisme compromès, postula la necessitat d'una sòlida reforma l'objectiu final de la qual sigui un aprofundiment democratitzador de l'Estat. No és un programa tancat sinó una proposta ideològica en construcció. En aquesta xarxa el professor de literatura portuguès Gabriel Magalhães (Luanda, Angola, 1965), col·laborador de *La Vanguardia* des de fa anys, exerceix un paper singular: el de l'actiu espectador fronterer que contempla la nostra realitat amb la màxima empatia.

"A veces me siento español, y la nación de naciones donde he vivido tantos años se me mete en la piel, y se desliza entre mis labios, sobre todo cuando bebo el vino fuerte del idioma castellano. Y todo esto sucede de tal manera que dramas que no son míos los vivo al final como propios". Des d'aquesta posició, que situa les llengües i la cultura com a catapulta de comprensió d'una realitat complexa, Magalhães ha escrit ara l'amè as-

saig *Los españoles*. Si Octavio Paz va definir Mèxic com el laberint de la solitud, en aquest llibre Espanya es defineix com un laberint de tensions. "Una tensión que genera subyugaciones, exclusiones o, en sus peores momentos, pugnas crueles". Aquesta tensió, a la fi mai ben resolta, hauria tingut la seva concreció tràgica en la devastadora successió de guerres civils al llarg de la seva història. No és un diagnòstic diferent de l'anàlisi del nostre consubstancial caïnisme que Juan Pedro Quiñero elabora des de *De la inexistencia de España*. La consanguinitat entre el professor

Forma part del nou regeneracionisme hispànic que assumeix la pluralitat com a realitat evident

Magalhães i Quiñero creuen que assumir la diversitat lingüística i cultural seria la millor teràpia per a Espanya

portuguès i el periodista instal·lat a París és evident. Tots dos, a partir de la reflexió sobre el mateix llegat artístic i literari –els mateixos clàssics, de Cervantes a Galdós passant per Goya–, determinen que el mal profund d'Espanya és espiritual i creuen que la millor teràpia per pal·liar-lo seria l'assumpció de la diversitat lingüística i cultural i

cinc idees

1 TENSÍO. La concepció de la tensió com a factor definitori de l'hispànic determina, en la reflexió de Magalhães, el codi genètic del caràcter compartit dels espanyols malgrat la seva diversitat: un optimisme el fons del qual és tràgic, una valentia desafiadora (el model del qual seria el personatge central d'*El 3 de maig a Madrid* de Goya) i un realisme pragmàtic (encarnat per santa Teresa) però que no

oblida la dimensió espiritual.

2 LENGUA. "El grupo dirigente que fuese capaz de tamaño giro legislativo cambiaría la historia del país y garantizaría la unidad de la nación para mucho tiempo". Aquest canvi capital tindria a veure amb la llengua: l'aprenentatge a l'escola, a més de la materna, d'una altra llengua peninsular. No hi hauria dissolvent millor per a la crispació. "Una fiesta de la tolerancia", que